

СТАТУТ НА СЪДИИТЕ

1. Съдиите се назначават, повишават, понижават, преместват и освобождават от длъжност с решение на Висшия съдебен съвет. Въз основа на решението съответният административен ръководител издава акт за заемане на длъжността (чл. 160, чл. 164 ЗСВ).

2. Съдийските длъжности са:

- съдия във Върховния касационен съд, съдия във Върховния административен съд - с най-малко 12 години стаж.
- съдия в апелативен съд - с най-малко 10 години стаж.
- съдия в окръжен съд, съдия в административен съд - с най-малко 8 години стаж.
- съдия в районен съд - с най-малко три години стаж.

За юридически стаж се зачита стажът:

- придобит на длъжност или професия, за която се изисква висше юридическо образование;
- времето, прослужено като главен инспектор или инспектор в Инспектората към Висшия съдебен съвет;
- стажът на лицата с висше юридическо образование, които работят на длъжност "дознател" в системата на Министерството на вътрешните работи или Министерството на отбраната;
- стажът като съдия в международен съд, създаден въз основа на международен договор, по който Република България е страна, или създаден в рамките на международна организация, на която Република България е член (чл. 52, чл. 164, ал.6 ЗСВ).

ЗСВ регламентира **конкурсното начало** за заемане на длъжност младши съдия и при първоначално назначаване на друга съдийска длъжност, както и при повишаване в длъжност (чл. 176 и чл. 189 ЗСВ).

3. За съдия се назначава лице, което има само българско гражданство и отговаря на следните изисквания:

- да има висше образование по специалността "Право";
- да е преминало изискуемия стаж по ЗСВ и да е придобило юридическа правоспособност;
- да притежава необходимите нравствени и професионални качества, като преценката се прави в съответствие с правилата за професионална етика (чл. 164 ЗСВ).
- да не е осъждано на лишаване от свобода за умишлено престъпление, независимо от реабилитацията;
- да не страда от психическо заболяване (чл. 162 от ЗСВ).

4. Съдиите стават **несменяеми** след навършване на 5-годишен стаж и след положително атестиране с решение на Висшия съдебен съвет. В този стаж се включва и прослуженото време като младши съдия, младши прокурор или младши следовател.

Предложение за атестиране и придобиване статут на несменяемост от съдия може да прави съответният административен ръководител, както и заинтересуваният съдия

(чл. 129, ал.3 от Конституцията и чл. 209, ал.1 ЗСВ).

5. Съдиите се освобождават от длъжност при:

- навършване на 65-годишна възраст;
- подаване на оставка;
- влизане в сила на присъда, с която е наложено наказание лишаване от свобода за умишлено престъпление;
- трайна фактическа невъзможност да изпълняват задълженията си за повече от една година;
- наложено дисциплинарно наказание дисциплинарно освобождаване от длъжност;
- решение на Висшия съдебен съвет, с което се отказва придобиване статут на несменяемост;
- несъвместимост с длъжности и дейности по чл. 195, ал. 1 от ЗСВ;
- завръщане на замествания;
- възстановяване на работа след незаконно освобождаване от длъжност;
- съдия придобил несменяемост, се освобождава от длъжност само на основанията по чл. 129, ал. 3 от Конституцията - тежко нарушение или системно неизпълнение на служебните задължения, както и действия, които накърняват престижа на съдебната власт и несъвместимост с длъжности и дейности по 195, ал. 1 от ЗСВ;

6. Съдия, докато заема длъжността си, не може да:

- е народен представител, кмет или общински съветник;
 - заема длъжност в държавни или общински органи, както и в институции на Европейския съюз;
 - упражнява търговска дейност или да е съдружник, управител или да участва в надзорни, управителни съвети или съвети на директорите или в контролни органи на търговски дружества, кооперации или юридически лица с нестопанска цел, които осъществяват стопанска дейност, с изключение на тези на професионалните сдружения на съдии, прокурори и следователи;
 - получава възнаграждение за извършване на дейност по договор или по служебно правоотношение с държавна, общинска или обществена организация, търговско дружество, кооперация, юридическо лице с нестопанска цел, физическо лице или едноличен търговец, с изключение на научна и преподавателска дейност, участие в изработването на проекти на нормативни актове, които са възложени от Народното събрание или органите на изпълнителната власт, както и за упражняване на авторски права;
 - упражнява свободна професия или друга платена професионална дейност;
 - членува в политически партии или коалиции, в организации с политически цели, да извършва политическа дейност, както и да членува в организации или да извършва дейности, които засягат независимостта му;
 - членува синдикална организация извън системата на съдебната власт.
- (чл. 195 ЗСВ).